

THE ACADEMY OF MANAGEMENT
AND ADMINISTRATION IN OPOLE

SOCIAL AND ECONOMIC ASPECTS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF REGIONS

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

SPOŁECZNE I EKONOMICZNE ASPEKTY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU REGIONÓW

II

The Academy of Management and
Administration in Opole

***SPOŁECZNE I EKONOMICZNE ASPEKTY
ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU REGIONÓW***

***SOCIAL AND ECONOMIC ASPECTS OF SUSTAINABLE
DEVELOPMENT OF REGIONS***

***СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
РЕГІОНІВ***

Monograph

BOOK II

Edited by Alona Ohienko

Tadeusz Pokusa

Opole 2018

ISBN 978-83-62683-52-9

Social and economic aspects of sustainable development of regions, Book 2.
Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole,
2018; ISBN 978-83-946765-1-3; pp.292, illus., tabs., bibls.

Editorial Office:

Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu
45-085 Polska, Opole, ul. Niedziałkowskiego 18 tel. 77
402-19-00/01 E-mail: info@poczta.wszia.opole.pl

Recommended for publication
by the Academic Council Mykolaiv V.O.Sukhomlynskyi national university
(Protocol No. 3 of June 20, 2018)

Reviewers

prof. dr hab. Marian Duczmal, prof. dr hab. Victor Mozgovyi

Editorial Board

*Wojciech Duczmal, Alona Ohiienko, Mykola Ohiienko, Tadeusz Pokusa,
Volodymyr Lagodiienko, Ruslan Skupskyi, Sławomir Śliwa, Larysa Kyienko-
Romaniuk, Lyudmila Matochnyuk, Tetiana Halych.*

Publishing House:

Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu 45-
085 Polska, Opole, ul. Niedziałkowskiego 18 tel. 77 402-
19-00/01

200 copies

Authors are responsible for content of the materials.

ISBN 978-83-946765-1-3

© Authors of articles, 2018

© Publishing House WSZiA, 2018

TABLE OF CONTENTS

Introduction.....	7
 Part 1. ENSURING SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF REGIONS AND MANAGING CHANGES IN ENTERPRISES IN CONDITIONS OF INTERNATIONAL INTEGRATION PROCESSES ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ ТА УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ МІЖНАРОДНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	
1.1. Institutional providing of social coordination Інституційне забезпечення соціальної координації (<i>Nataliia Havadzyn, Jadwiga Ratajczak</i>).....	10
1.2. Improvement of management system cash flows at metallurgical enterprises Вдосконалення системи управління грошовими потоками на металургійних підприємствах (<i>Olga Bassova, Tadeusz Pokusa</i>).....	19
1.3. Improving the quality management system at industrial enterprises of Ukraine Удосконалення системи управління якістю на промислових підприємствах України (<i>Hanna Burdelna, Hanna Degtyar</i>).....	29
1.4. Financial instruments for the supporting of small business infrastructure subjects in the region Фінансові інструменти підтримки суб'єктів інфраструктури малого бізнесу в регіоні (<i>Ruslan Danyleychuk, Wojciech Duczmal, Mariana Zhytnikovich</i>).....	36
1.5. Problems of reproducing labor potential in rural areas (<i>Kateryna Didur</i>).....	46
1.6. The methodological approaches to assessing the financial and economic security of the enterprises in the agrarian sector Методичні підходи оцінки показників фінансово-економічної безпеки підприємств аграрного сектору (<i>Olena Dovgal, Mykola Kravchenko, Uliana Andrusiv, Anastasiya Datsenko</i>).....	55

TABLE OF CONTENTS

1.7.	Regional disproportions in the formation of attracted resources of commercial banks of Ukraine and the efficiency of their placement. Регіональні диспропорції у формуванні залучених ресурсів комерційних банків України та ефективності їх розміщення (<i>Lyudmila Dombrovska, Filip Pokusa</i>).....	60
1.8.	Priority directions of activisation of investment-innovative processes regional economic structures Пріоритетні напрями активізації інвестиційно-інноваційних процесів регіональної економічної структури (<i>Ruslan Zubkov, Iwona Mstowska</i>).....	70
1.9.	Paradigm of the Shadow Economy of Ukraine: Methodological Aspect of Evaluation Парадигма тіньової економіки України: методичний аспект оцінки (<i>Ruslan Skupskyi, Witold Potwora, Volodymyr Kraynyi</i>).....	78
1.10.	Use of cloud services by the manager of an educational institution in conditions of a New ukrainian school. Використання хмарних сервісів керівником освітнього закладу в умовах Нової української школи. (<i>Larysa Kyienko-Romaniuk, Serhiy Poyda</i>).....	88
1.11.	Analysis of production of agro-food products by regions of Ukraine: spatial asymmetries Аналіз виробництва агропродовольчої продукції по регіонах України: просторові асиметрії (<i>Irina Kramarenko</i>).....	97
1.12.	Structural processes in the national economy and their role in promoting sustainable development of regions Структурні процеси в національній економіці та їх роль у забезпеченні сталого розвитку регіонів (<i>Liliia Simkiv, Tetiana Kulyk</i>).....	104
1.13.	Peculiarities of formation and development the financial infrastructure of Ukraine Особливості формування та розвитку фінансової інфраструктури в Україні (<i>Iryna Lesik, Helena Karatieieva</i>).....	116
1.14.	Strategic management of sustainable development of regional socio-economic systems Стратегічне управління сталим розвитком регіональних соціально-економічних систем (<i>Viktor Lyashenko, Józef Kaczmarek</i>).....	124

1.15.	Interaction of scientific and production complex innovative potential Взаємодія наукової та виробничої складових інноваційного потенціалу (<i>Olena Usykova</i>).....	134
1.16.	The influence of globalization and international integration processes for the development of regional transport and logistics systems Вплив процесів глобалізації та міжнародної інтеграції на розвиток регіональних транспортно-логістичних систем (<i>Liudmila Nazarova, Alona Ohienko, Marek Piałucha, Anna Fedosova</i>).....	142
1.17.	Strategic management of hotel industry enterprises (<i>Alena Obozna, Shabelnik Natalia, Katarzyna Syrytczyk, Ruban Katerina</i>).....	151
1.18.	The urgent aspects of stimulating the processes of nationalization of the national economy Нагальні аспекти стимулювання процесів детінізації національної економіки (<i>Ruslan Skupskyi, Inga Shapovalova</i>).....	158
1.19.	Managing change: the main challenges of preparing modern managers Управління змінами: основні проблеми підготовки сучасних керівників (<i>Vasylenko Nadiia</i>).....	180

**Part 2. EUROINTEGRATION PROCESSES IN THE MODERN
EDUCATIONAL SPACE: PSYCHOLOGICAL AND
PEDAGOGICAL ASPECTS**

**ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ
ПРОСТОРІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ**

2.1.	Form manager is a manager of the middle link of the secondary educational establishments: the peculiarities of coordination of the pupil collectives' activities Класний керівник – менеджер середньої ланки закладу загальної середньої освіти: особливості координації учнівських колективів (<i>Tetiana Halych</i>).....	190
2.2.	Specifics of educational environment management of the pedagogical postgraduate education system with the purpose of development teachers professional competence Особливості управління освітнім середовищем системи	

TABLE OF CONTENTS

	післядипломної педагогічної освіти з метою розвитку у вчителів професійної компетентності (<i>Larysa Kovalenko</i>).....	197
2.3.	Student's culture of culture as the basis for the successful professional activity of the future teacher Культура мовлення студента як основа успішної професійної діяльності майбутнього вчителя (<i>Valentina Maruschak</i>).....	209
2.4.	Influence of the latest information technologies on the formation of professional qualities of cadets-border guards Вплив новітніх інформаційних технологій на формування професійних якостей курсантів-прикордонників (<i>Lyudmila Matochnyuk, Kateryna Demyanyuk</i>).....	215
2.5.	Educational strategies in the vector of civilizational progress (<i>Natalia Polischuk</i>).....	222
2.6.	Модель поведінки особистості у складних життєвих ситуаціях Model of person's behavior in difficult life situations (<i>Marina Pryshepa</i>).....	232
2.7.	Features of logical and mathematical teachers' training in the light of the requirement of new ukrainian school conception Особливості логіко-математичної підготовки вчителів у світлі вимог концепції «нова українська школа» (<i>Kvitoslava Avramenko, Lubov Rekhteta</i>)	241
2.8.	Formation of future elementary school teachers' ecological competence in conditions of education for sustainable development Формування екологічної компетентності майбутніх учителів початкової освіти в умовах освіти для сталого розвитку (<i>Sichko Iryna</i>)	249
2.9.	The effect of mass-media on the emotional and sensitive spheres of a person Вплив інформаційних засобів на емоційно-почуттєву сферу особистості (<i>Mykhailo Tomchuk, Serhii Tomchuk</i>).....	260
2.10.	Peculiarities the development of the educational space of the Ukrainian SSR in the second half of the twentieth century Особливості розвитку освітнього простору УРСР в другій половині XX ст. (<i>Iryna Khomytovska</i>).....	266
	ANNOTATION.....	275
	ABOUT OF AUTHORS.....	285

1.15. Interaction of scientific and production complex innovative potential

Взаємодія наукової та виробничої складових інноваційного потенціалу

Розглянемо інноваційний потенціал науково-технологічної розробки в умовах даної країни, регіону або підприємства. І такий підхід уявляється найбільш плідним в плані отримання практично-значимих результатів. Якщо, наприклад, розглянути застосування космічних технологій у сільському господарстві. Відомо, наскільки це ефективно в США – космічні зйомки сільськогосподарських угідь дозволяють місцевим фермерам, не виходячи з дому, досить точно визначити стан посівів, специфічну потребу в тих чи інших добривах на кожній конкретній ділянці, що в кінцевому підсумку забезпечує можливість економити більше ресурсів за рахунок адресного і дозованого застосування пестицидів. Виходячи з цього можна з великою впевненістю стверджувати, що розробки в цій галузі мають великий інноваційний потенціал. Але уявимо собі ситуацію, що вклавши немалі гроші в створення такої системи космічного моніторингу сільськогосподарських угідь України, ми вже сьогодні почнемо пропонувати відповідне обладнання нашим фермерам і колективним господарствам. Можна з достатньою достовірністю стверджувати, що в більшості українських фермерських та інших селянських господарствах сьогодні не виявиться працівників, котрі могли б швидко освоїти відповідну техніку і технології. Їх освітній рівень та інноваційна культура поки що для цього не достатні. Тобто їх інноваційний потенціал по відношенню до даної технології дорівнює нулю.

Слід розрізняти можливості нової технології чи розробки (інноваційний потенціал – Jt) від здатності конкретного підприємства (галузі, країни) її запровадити і використати (інноваційний потенціал – Jpt). Не важко переконатися, що ці складові результуючого інноваційного потенціалу $Jres$ не сумуються механічно, а перебувають у складній нелінійній взаємодії. Адже якою б великою не була одна з цих величин, якщо інша дорівнює нулю, то й кінцевий результат буде нульовий. Отже, можна припустити, що вони скоріше всього повинні бути помножені:

$$Jres = Jt \times Jpt \quad (1)$$

Так як ми поки що не знайшли прийнятної кількісної характеристики інноваційного потенціалу, то малоймовірно, що формула 1 згодиться для

реальних розрахунків. Поряд з цим, вона, на наш погляд, достатньо наочно відображає сутність процесу взаємодії факторів, які визначають інноваційні можливості тої чи іншої технології в кожних конкретних умовах – вони можуть, як послаблювати, або, навіть, знищувати одне одного, так і синергетично підсилювати, примножувати їх можливості і дії.

Окрім того, система облікових оцінок потенціалу повинна давати відповідь не на традиційні поняття стосовно того яких розмірів досяг потенціал науки в процесі вирішення поставлених перед нею завдань, а на питання наскільки відповідає тим чи іншим перспективним цілям наявний потенціал можливостям виконавців і за рахунок поліпшення яких конкретних його характеристик доцільно підвищувати його відповідність¹.

Враховуючи відмічене, з метою удосконалення методики дослідження інноваційного потенціалу, як уявляється, варто проводити при певному його розмежуванні на наукову (технологічної ідеї, наукової розробки) та виробничу (підприємства, галузі виробництва) складові. Формування наукової складової інноваційного потенціалу здійснюється на основі таких елементів як: забезпеченість науковими кадрами, матеріально-технічна та інформаційна забезпеченість, оптимізація організаційно-наукової системи, накопичення знань, дослідні роботи, трансформація науки і освіти.

Виробнича складова інноваційного потенціалу включає такі елементи як: кадрові, ресурсні (матеріально-технічні), інформаційно-методологічні, організаційно-управлінські, фінансові та ринкові (маркетингові).

Названі складові та їх елементи досить тісно взаємопов'язані між собою. Шлях ідей від досліджень до виробництва повинен мати циклічний замкнений характер. Тільки за таких умов в його кінцевій ланці ймовірність успішного застосування відкриттів досягатиме 100 %. Від тісноти взаємозв'язку наукової і виробничої складових залежить увесь цикл робіт з переведення ідей із сфери відкриттів у сферу аграрних нововведень («насиченості» галузей господарства установами і організаціями наукового та науково-прикладного профілю, дослідно-експериментальними базами, ланками з підготовки і перепідготовки кадрів) і т.п.

Процес перетворення конкретних ідей у конкретні технологічні процеси значною мірою залежить від таких важливих питань – як зв'язок окремих дослідницьких установ з підприємствами, підвищення продуктивності праці

¹ Попович А.С. – запропоновано формулу визначення результуючого інноваційного потенціалу; Червінська Т.М. – запропоновано визначення і структуру інноваційного потенціалу.

науковців і виробничників усередині цих установ і підприємств, запровадження сучасних форм стимулювання, програм і моніторингу науково-технічних робіт тощо.

В структурі взаємозв'язків наукової і виробничої складових, як на нашу думку, є певні суперечності. Вихідною точкою будь-якої значимої інновації є фундаментальні дослідження. Останні часом видаються непотрібними – тобто такими, результати яких не можна використати у короткому інтервалі часу. Але в довгостроковому періоді їх значимість виявляється досить високою. Тому в розвитку фундаментальних наук необхідно керуватись перш за все логікою розвитку самої науки. Майже кожен вчений, які б загальнонаукові та абстрактні дослідження він не проводив, мріє отримати практично значимий результат, хоче принести конкретну користь суспільству. Історія вітчизняної та світової науки свідчить, що спроби зосередити наукові дослідження тільки на досягненні утилітарних цілей, часто виявлялись корисними й для подальшого розвитку науки і практики. В свій час, наприклад, уявлялись абсолютно непотрібними для практики дослідження атомних ядер, або міжзоряного газу. Проте, перші породили атомну енергетику і ядерну зброю, а другі – нанотехнології. Політикам і управлінцям треба усвідомити, що саме у фундаментальних дослідженнях започатковуються можливості прискорення продуктивності праці, радикальних змін, техніки, технології та організаційних систем у перспективі.

Варто відмітити той факт, що у фахівців наукової сфери нерідко відсутній належний інформаційний доступ до реальних потреб національного виробництва. Ця проблема набуває ще більшої гостроти за умов поширення приватизаційних процесів і комерціалізації аграрного виробництва, адже така інформація все частіше стає конфіденційною.

В свою чергу велика частина вчених фактично позбавлена можливості широко заявити про свої пропозиції, спрямовані на вдосконалення агропромислового виробництва, довести їх до відома потенціального споживача.

Основна частина вчених, скута у своїй діяльності численними ієрархічними структурами управління, навіть, на кращих державних і приватних підприємствах. Ще більше труднощів виникає при впровадженні у практику пропозицій фахівців, що висувають ідеї не у своїй галузі, а тим більше, людей, які не включені в трудовий процес, пенсіонерів, безробітних, студентів тощо.

В той же час, у працівників виробництва не має доступу до необхідної інформації про досягнення науки, стан і тенденції розвитку інноваційного ринку.

При цьому також можна відмітити деякі відмінності названих складових (табл. 1).

Таблиця 1.

Відмінні ознаки наукової та виробничої складових інноваційного потенціалу*

Характеристика наукової складової	Характеристика виробничої складової
Її оцінка здійснюється на основі загального комплексу знань, досвіду, інформації з урахуванням всіх напрямів науково-дослідних робіт, що проводяться не лише на певному підприємстві, а й з урахуванням тих, що здійснювались на замовлення інших підприємств і організацій	При оцінці враховуються лише ті елементи, що відображають можливості створення інновацій лише на даному конкретному підприємстві без урахування результатів науково-дослідних робіт, здійснюваних на замовлення інших організацій
Наукова складова мало пов'язана з виробничими, екологічними і технологічними проблемами виробництва	Виробнича складова тісно пов'язана з виробничими, екологічними і технологічними проблемами підприємства
Ураховує всі види знань, в тому числі фундаментальні, що не завжди мають практичне застосування	Опирається на знання переважно прикладного значення
Продукт наукового дослідження не виконує функцію відтворення знань в матеріальному виробництві	Має властивість відтворення продукту наукових досліджень, нових знань в матеріальному виробництві
При оцінці кадрового елементу наукової складової враховуються якісні і кількісні складові персоналу безпосередньо зайнятого науковою діяльністю без урахування характеристик працівників підприємства, що не залучені до наукової роботи	Враховуються характеристики працівників не лише зайнятих науковою роботою, але й допоміжних, управлінського персоналу, керівників і спеціалістів конкретного підприємства
Більшою мірою визначає авторитетність наукової сфери, створює імідж для виробництва формує його престижність, а не конкурентні переваги на ринку	При оцінці в основному враховуються конкурентні позиції підприємства на ринку
Основним видом діяльності є науковий експеримент	Основним видом діяльності є апробація, впровадження у виробництво

Показником результативності є формування нових знань як теоретичної і практичної основи розвитку виробництва	Кінцева мета – перетворення наукових знань в матеріальний продукт
Її оцінка здійснюється лише за кількістю і якістю наукових досліджень незалежно від ступеня їх завершеності	Визначається кількістю і якістю лише завершених наукових досліджень, які готові до практичного застосування

Наукова і виробнича складові інноваційного потенціалу тісно взаємопов'язані між собою і мають багато спільного. Це, зокрема, проявляється в тому, що: обидві складові справляють безпосередній вплив на інноваційний розвиток підприємства, галузі, країни, національної економіки в цілому; існує тісний взаємозв'язок названих складових з такими елементами інноваційного потенціалу як: кадрова, інтелектуальна, управлінська, матеріально-технічна, організаційна, фінансова; підвищення рівня розвитку обох складових сприяє підвищенню іміджу, інноваційної культури, конкурентноздатності підприємства, регіону, країни тощо.

Якщо наукова складова інноваційного потенціалу розвивається певною мірою незалежно від ринку (мотиваційний механізм діє на неї), то виробнича складова, у вигляді технологічних знань, які зосереджені в корпоративному секторі, найбільш зорієнтована на ринок.

На відміну від усталеного розуміння лінійності інноваційного процесу, коли наукова складова розглядається у якості основи розвитку виробничої складової (наукові результати впроваджуються в масове виробництво), історії відомі випадки, коли не лише технологічні знання йшли попереду науки, яка була не в змозі швидко обґрунтувати сутність процесів покладених в основу певних технологій, але й інколи самі технології обумовлювали подальший розвиток фундаментальної науки.

Відставання європейських країн від США за обсягом впроваджених технологій науковці пояснюють, зокрема, недостатнім розвитком технологічних знань, які перебувають у сфері дії корпоративного сектору великих компаній, які працюють у галузі високих технологій. Їх переважна більшість створена саме в США (56 %), тоді як в ЄС – лише 13 %. Великі корпорації досить потужні. За їх відсутності, що підтверджує досвід розвитку США і європейських країн, виникає парадоксальна ситуація в інноваційній сфері. Наукова складова країни на високому рівні, задіяні всі трансфертні технології, але вигоди на виробничому рівні не має, а наукові розробки переймаються іноземними фірмами так як національних великих корпорацій не створено. Це певним чином може бути

повчальним для вітчизняної практики. Адже в Україні корпоративний бізнес недооцінюється. Хоча, враховуючи європейський досвід він може суттєво прискорити становлення інноваційної економіки в Україні.

Проблема конкурентноздатності аграрного сектору економіки являється найбільш актуальною і найбільш гостро відчувається у зв'язку із вступом України до СОТ і необхідністю наближення до стандартів господарювання ЄС. При цьому дрібнотоварне виробництво створює додаткові проблеми вже зараз. Так, з боку російської сторони є певні претензії до українських молокопереробних підприємств стосовно використання ними сировини переважно дрібних селянських господарств, 82 % якого виробляється в господарствах населення і лише 18 % – у великих господарствах. Подібні проблеми, пов'язані з контролем якості сировини можуть бути у переробників м'яса, адже 63 % його виробляється дрібними господарствами. Аналогічна ситуація з іншими видами сільськогосподарської продукції, що створює певні труднощі для здійснення її контролю. В сучасних умовах дрібні селянські господарства не в змозі застосовувати сучасні технології, обладнання, що може забезпечити виробництво якісної сировини.

Великі підприємства є найбільш сприйнятливими до інновацій. Наприклад, серед підприємств з чисельністю працівників понад 5000 чоловік інновації здійснювали 64 % підприємств, з чисельністю від 50 до 5000 чоловік – лише 17 %. Ринкові трансформації галузевої науки виявились вдалими за умов їх інтегрування з виробничими підприємствами в єдину органічну структуру з повним технологічним циклом – від розробки нових продуктів і технологій до виробництва, реалізації та технологічної підтримки. Такі корпоративні утворення мають конкурентну перевагу завдяки вертикальній інтеграції в технологічному ланцюжку науково-дослідних і виробничих складових, що забезпечує підвищення сприйнятливості підприємств до передових технологій, прискорює впровадження інновацій, сприяє оновленню товарного асортименту, перерозподілу капіталу між науковим і виробничим секторами.

Отже, вітчизняна практика, розукрупнення великих господарств, пріоритетності дрібнотоварного сектору господарювання суперечить міжнародній тенденції розвитку великотоварного виробництва, не забезпечує можливості реалізації інноваційного потенціалу аграрного бізнесу. Тут можна констатувати яскравий приклад краху однієї з тих ринкових ілюзій, від яких були в захопленні наші вітчизняні політики, і за які доводиться тепер розраховуватись народу України.

Альтернативним варіантом інноваційного розвитку аграрних підприємств є об'єднання зусиль підприємств різних форм власності – колективних, фермерських і особистих господарств населення, через систему кооперативів, розвиток інтеграційних процесів тощо. Майбутнє агропромислового комплексу за великими агрохолдингами, які носять інтегрований характер і мають єдину систему управління і власність. Найбільш стійкими сільськогосподарськими виробниками виявляються ті господарства, які орієнтовані не на стихійні ринки, а на промислові поставки та здатні забезпечувати поставки великих партій товару, єдині стандарти, стабільність виробництва.

Аграрна наука перебуває в складному стані, що в основному обумовлено відсутністю достатнього бюджетного фінансування, а також – знаходженням коштів за рахунок продажу наукових розробок. Значно скоротилися можливості проведення досліджень і впровадження закінчених розробок. Спад виробництва, викликаний процесами реформування в аграрній сфері різко скоротив кількість державних замовлень на виконання науково-дослідних робіт. Малоефективна система зв'язку наукової і виробничої складових, що дісталась у спадщину від минулої соціально-економічної системи, виявилась не пристосованою до вирішення завдань аграрної економіки на інноваційній основі, трансферу технологій і оновлення виробництва. Попит на інновації знизився. Більшість аграрних підприємств не мають фінансових можливостей для підтримки наукових досліджень і організації взаємозв'язку наукової і виробничої складових, а приватний бізнес, що зароджується на селі, воліє використовувати технологічні рішення і нововведення, які запозичені з більш розвинутих країн. Названі запозичення найчастіше дублюють уже застарілі зразки техніки і технологій. Це фактично прирікає українських товаровиробників на випуск неконкурентоспроможної продукції.

В аграрній науці втрачено значну частину наукового потенціалу, погіршився стан матеріально-технічної бази, складна ситуація з приладами необхідними для розв'язання нових напрямів науки, насамперед біотехнологій.

Однак не зважаючи на таку ситуацію Українська академія аграрних наук в основному зберегла науковий потенціал і продовжує, хоч і в складних умовах, і далі працювати на наукове забезпечення агропромислового комплексу держави.

Вже давно в нашій країні мова йде про відсутність тісного зв'язку науково-дослідних установ і освітніх закладів. В основі високої результативності європейської освіти лежать новітні технології навчально-наукового процесу, підкріплені фундаментальними дослідженнями. При цьому до дослідницького процесу широко залучається молодь, а науковці беруть активну участь в якісному розвитку навчальних програм усіх рівнів, закладаючи в них методичні і

методологічні основи і сучасні технології отримання, збереження, переробки і застосування знань, органічного включення програмно-комп'ютерних засобів у навчальний процес .

Важливим завданням державної політики мають бути заходи спрямовані на створення умов для органічного поєднання наукової і виробничої складових інноваційного потенціалу

Акцентуючи увагу на впливі наукової складової на виробничу, доцільно відмітити і протилежне. Виробнича складова інноваційного потенціалу чинить не менший вплив на наукову. Адже з виробництвом інноваційного продукту виробляються і знання про нього. Послідовний перехід до створення все досконаліших продуктів (технічних засобів, сортів рослин, порід тварин тощо) стає водночас і розширеним відтворенням наукових знань. Тобто процес впровадження також являє собою науковий пошук. Нові явища та факти, що з'являються в процесі впровадження нового і його використання, кращих засобів праці, приладів, апаратів, створених в ході його впровадження, дають нову інформацію для прикладних досліджень і експериментування, отже, для початку нової спіралі науково-виробничого циклу.

Оскільки матеріальне виробництво все в більшій мірі стає ареною реалізації науково-технічних програм, зростають величина і значення інформаційного ефекту, тобто потоку інформації, що йде з виробництва (виробничої складової) у сферу науки (наукову складову). А це треба вважати найважливішим прискорювачем зростання темпів і масштабів наукового інноваційного пошуку.

Формування інноваційного потенціалу аграрних підприємств має здійснюватись на основі розвитку і взаємозв'язку таких його складових як наукова та виробнича. При цьому реалізація інноваційної стратегії в аграрному секторі передбачає необхідність виконання таких заходів: кардинальне поліпшення фінансування науки як за рахунок бюджету так і через залучення позабюджетних асигнувань; зміцнення матеріально-технічної бази наукових установ; стимулювання через податковий механізм процесів кооперації науки і виробництва; впровадження регіональних механізмів підтримання інноваційної діяльності; розвиток і поглиблення міжнародного співробітництва в інноваційній сфері; зміцнення кадрового потенціалу сфери інноваційної діяльності в аграрному секторі економіки; здійснення заходів щодо інтеграції науки і виробництва, створення агротехнопарків, фінансово-промислових груп, горизонтальних і вертикальних холдингових компаній, удосконалення правових засад інноваційної діяльності і регулювання ринку інновацій в аграрній сфері через податкові, кредитні, страхові, митні та інші механізми непрямого впливу.

Разом з тим слід зауважити, що аналіз складових інноваційного потенціалу агропідприємств на основі його загальних характеристик (статистичних та обліково-звітних даних), при всій його корисності для порівняння можливостей інноваційного розвитку виявляється недостатнім для вирішення конкретних завдань управління інноваційними процесами – коли, наприклад, необхідно оцінити чи здатне дане підприємство освоїти конкретну прогресивну технологію і реалізувати всі її переваги. А саме таку оцінку необхідно здійснити, коли вирішується питання про закупівлю нової технології або замовлення тієї чи іншої розробки. В умовах, коли науково-технічна та інноваційна діяльність повинні відігравати провідну роль в економічному розвитку аграрного сектора, пошук способів більш комплексних і системних оцінок інноваційного потенціалу набуває особливого значення. Про можливі методи виконання цього завдання мова йтиме в наступному розділі.

1.16. The influence of globalization and international integration processes for the development of regional transport and logistics systems

Вплив процесів глобалізації та міжнародної інтеграції на розвиток регіональних транспортно-логістичних систем

В сучасних умовах світової фінансово-економічної кризи, що важко відобразилася на українській економіці, питання виживання й підвищення конкурентоспроможності набувають важливого значення для всіх господарюючих суб'єктів. Одним з актуальних напрямків забезпечення конкурентоспроможності організацій на всіх рівнях управління є розвиток регіональних транспортних комплексів, що виконують важливу інфраструктурну роль у народному господарстві. Слід зазначити, що в умовах кризи невиправдано високі транспортні витрати руху товарів у поєднанні з великими відстанями нашої країни є стримуючим чинником розвитку національної економіки. У сучасних умовах розвитку ринкових відносин, що характеризуються посиленням конкурентної боротьби, логістика є потужним засобом розвитку сфери транспортних послуг України.

Значний внесок у розвиток регіональних логістичних систем та впливу на них процесів глобалізації та міжнародної інтеграції зробили такі вчені як Т.Л. Безрукова, Є.В. Белякова, М.Ю. Ваховська, М.О. Довба, О.Д. Мороз, С.Ю. Нестеров, О.Л. Носов, Т.А. Прокоф'єва, І.О. Рабаданова, І.Б. Толкачов та ін.. Проблеми розвитку транспортно-логістичних систем в економічній літературі набули певного висвітлення в контексті досліджень формування передумов

Наукове видання

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ**

Том 2

Монографія

Українською, англійською, польською

ISBN 978-83-946765-1-3

*Формат 70 * 100 ¹/₁₆. Ум. друк. арк. 15, тираж 200 пр.
Зам. № 721-116.*

Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu 45-085 Polska, Opole,
ul. Niedziałkowskiego 18 tel. 77 402-19-00/01.

ISBN 978-839-467-651-3

9 788394 676513